

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez posiljanja na dom
za vse leto 8 g. — k.
„ pol leta 4 „ — „
„ četr „ 2 „ 20 „
Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
„ pol leta 5 „ — „
„ četr „ 2 „ 60 „

SLOVENSKI NAROD.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Ustavoverna obupnost.

Nemšk pisatelj, česar slavno ime imenujemo v nem drugem predeiu denašnjega lista, nekje pravi: „Ministri padajo, kakor s prsnim maslom namazani kruhi: navadno na dobro plat.“ Res je tako. Giskra je padel, pa za svojo osebo tudi na dobro plat. Naj si je že pridržal mesto bankinega governerja, ali naj bode zopet v Brnu pisal debele ekspenzare, naj bode v državi še kedaj kaj pomenjal, ali s tisoči drugih državljanov delil osodo neznamenitosti: pridobljenega pol milijona premoženja in 4 tisoč goldinarjev letne pokojnine bode ga potolažilo za zgubljeno slavo, zgubljeno popularnost in zapravljeno prihodnost. Giskra je sebi dobro postal, bode torej tudi dobro ležal. Ali je tudi drugim dobro postal? Kaj to njega briga! Druge to pač briga in v prvi vrsti to briga stranko, kateri je bil oče, vsaj krušni oče; v drugi vrsti briga tudi nas, ki imamo z nekdanjo Giskrino stranko še vedno nekoliko političnega posla. Ako se ozremo na Giskrino stranko, moramo brez hudobije, pa tudi brez obžalovanja priznati, da je v stanji popolne obupnosti in brezsvetja. Stranka tega tudi zakrivati ne zna. Ogledimo si danes dva glavna glasila propale ustavoverne manjšine, in kaže se nam na prvi pogled, da ne vedo niti kam, niti kako, ampak da samo obupno kličajo na pomoč. Tú je „N. fr. Presse.“ Njen nedeljski uvodni članek je prava ieremijada. „Kaj pa zdaj? — tako zdihuje — Giskra je padel, volilna reforma je odložena. Torej kaj bo? Ali naj se ta primerljaj dokonča in vse s tem poravna, ako se kdo najde, ki bo hotel postati minister notranjih zadev? Da, ko bi bile pri nas razmere le količkaj v redu, kakor so drugod, potem bi nam ne smelo sivih lás delati, če bi se tudi enkrat v parlamentarnem ministerstvu pripetila kaka osebna spremembra. Toda tako daleč še nismo. Môž,

ki bi bili sposobni postaviti se na čelo, strahovito nam pomanjkuje; v naravnem odgojališči za politične vodje, v poslanski zbornici, vlada najlenejše zbeganje; med javno mnenje je zašla največa razkropljenost, najbolj brezmišljen pesimizem; pri onih dveh ministrib, na katera bi se morebiti dalo gledati z nekako zaupnostjo do njih poštenja, opazujemo najžalostnejše pomanjkanje vsakšne krepkosti (thatkraft). Kam se še moremo obrniti, kdo nas more rešiti iz tega prežalostnega položaja!“ Tako „N. fr. Pr.“

Ne za las pogumnejše se ne vede neposredni organ ministrskega ostanka „N. Fremdenblatt.“ „Globoka brezpogumnost — tako jadikuje trobentač minister-skih zadreg — se čutljivo razprotira med ustavno stranko. Bolj ali manj jasno se med občinstvom in v poslanskih krogih spoznava, da je Avstriji napočila doba, v kateri se mora vjena osoda drugače zasukati. Ustavoverneži moramo to tem bolj trpko in bridko občutiti, ker spoznavamo, da smo sami mnogo storili in še več opustili, kar je ministerstvo in državni zbor spravilo ob vso moč.“

Malo spoštovanja smo imeli do te ošabne in sebične stranke, dokler je bila mogočna; zadnjo vero do nje nam jemlje pogled na njen smrt. Tako ne umirajo junaci, ki so se borili za častno reč, in ki hočejo živo v največi mesredi vsaj častno pokopani biti! Tako pojemljejetičin bolnik, ki se še v zadnjem štadiju tolaži, da ga bo ozdravila spomladanska lastovka ali zakoten mazač; kateri si s polomolklim glasom še obeta, da mu bode hitro odleglo, samo da bi se mogel — odkašljati. Tako se tolaži, vsaj na videoz tolaži tudi ta stranka. Ali je bo odleglo? Ali se bode odkašljala? Ne verujemo, vsaj po pripomočkih ne, od katerih si zdravja obeta. „N. fr. Pr.“ sicer ne more takjiti, da se že javno govori o federalizmu, ona ne more zatajiti, da „nekteri politični pesimisti razširjajo glas,

ka se pamerava po državnem zborovanji vse ministerstvo popolnoma odpraviti in sestaviti drugo, ministerstvo sprave“. Mrtvaški polt je vse to žene na obraz, a ona si vendar še obeta rešenja od poslanske zbornice, od tiste zbornice, od ktere je ravno trdila, da nima, niti ne odgoja sposobnih mòž, ki bi se mogli postaviti na čelo; rešenja pričakuje od zbornice, ktero v istem listu spoveduje: „med vsemi kombinacijami, kar jih je zadnje dni splavalno na površje, z največim obžalovanjem pogrešamo, da bi se bilo le količkaj kje omenjalo, kakor da bi se bilo v parlamentu bodisi tako ali tako poskusilo v kompetentnih krogih podučiti se in pozvedati o sedanjem političnem položaju.“ Tako govoriti o državnem zboru, pa od njega rešenja pričakovati, je ali bedarija ali sleparija: vršiček frišnega pelina za jetičnega v njegovih zadnjih zdihljajih. In da to upanje celo na nič postavimo, naj povemo, kar je po Tagespostiulih sporočilih dr. Giskra rekel: „Ko bi bil jaz minister ostal, bilo bi moje prvo delo, da razpustum državno zbornico: s tem zborom se ne da dalje ongaviti.“

Ne bomo se ukvarjali s tolažilom, ktero si je „N. Frdbl.“ zmalal v skrajni sili, da je namreč došlo cesarjevo dovoljenje, ka se sme poslanski zbornici predložiti neka začasna volilna postava za zadnjo silo. Ustavoverni časniki, ktem v takih rečeh radi prepričamo prvo besedo, so zadnje dni brezvšešnost, neprikladnost in neustavnost te posilne postave tako na drobno dokazali, da nam za zdaj ni treba ni črke več zgubljati o njej. Naravnost pa moramo zavrniti neko drugo besedo tega lista, ki se najmanj dostaja ustam vladnega glasila. „N. Frdbl.“ piše: „Eno upanje pa nam daje, da je dobrohotni vladar ta trenotek odmaknen kroni in državi nevarnemu ozračju, ter da biva na Ogerskem.“ Brez sile bi mi lahko pod „kroni in državi nevarnem ozračjem“ razumevali ozračje, iz

Listek.

Harambaša.

(Zgodovinsko-romantičen obraz. Češki spisal Pr. Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

(Dalje.)

III.

Na večer je na zahodu solnce prodrlo oblake in svoje žarke začelo liti na Sarajevo. O, kako krasen je pogled v Sarajevo, pogled Bošnjakom v ta vzor. Bošnjakom, ki ménijo, da nij lepšega mesta nikder.*)

Okrog in okrog so visoke gore, po katerih raste les; sredi široke doline se razprostira Sarajevo, iz mesta Sarajeva pa gledajo k višku stolpi in minareti. hijaske in bazari z naporci — s svincem pokritimi polukrožé veliko štirioglato trdnjavo — Gorico, ki je od vzdolaj navzgor ožja in ožja, na vrhi pa dvanajst trdnih stolpov pošilja v oblake. Milijaske skalni prod se spa doma vije k Sarajevu, skače čez skalovine, vré po globelih, a kder kipi, tamkaj vré kvišku in zopet dalje beži tako, kakor stréla; še le v Sarajevskem podolji njé burne valove utjeha prejemlje v svoje naročje, iz ktereja njene panoge pošilja na vse Sarajevske vrte, da je vsled tega vse mesto podobno velikemu sadniku. Reke Milijaske vélika žila mirno teče skozi Sarajevo,

kder se mnogo mostov boči nad njo, in še le za mestom je zopet to, kar je pred mestom: čudovit skalnat prod.

Kakor krasen pa je pogled na Sarajevo, tako ne-prijazna je očesu tega mesta notrina. Sarajevo precej na prvi pogled razodevlje svojo samopašnost, vsled ktere ne more opustiti zaničljivega boja s posameznimi plemenimi in rodovinami. Ulice so vse povprek zavarovane z vrati; često so bivalci nekterih ulic plenili drug drugega; družinska razkačenost, in verski in politički fanatizem — vse to je meščane razdružilo na toliko sovražnih taborov, kolikor je bilo rodovin. Ulice po Sarajevu so polne samih vrat in duri; res je: nesložnegá mesta posameznim oddelkom edinost najvsesnejsé varuje to, ker so vrtje mej hišami. A ker je nizam vgnjezdil se v trdnjavo Gorico, zató je nehal stari ravs in kavs, vrata se torej podirajo malo po malo; o začetku 1846. leta je vse mesto bilo še najostudnejše samopašnosti véren obraz.

Kmalu je solnce zibnilo za gore — večerni mrak je legal na Sarajevo in razprostrl se po njegovem okrožju.

Od Prijepolja po cesti, ki se vije ob Milijaski, koračita dva moška v Sarajevo. Kolikor se pozna v mraci, mladeniča sta oba — blezu dvajsetletna, vendar je eden nju, kazno je tako, léto starejši, da-si njegovi krepki udje ponujajo podobo, da je starejši, če prav trdi to resnost, ki se mu razodevlje v slehrnem spreminju na obrazu; njegov tovariš pa javi vso člost svojega mladeniškega života. Obraz ima nežen, podoben

je bolj ženskemu obličju; iz očesa mu gorí moška srčnost; visoko ponosno čelo je spričalo, prirojena nežnost — da mu ne kalí jasne hrabrosti; da se ne ogiblje boja; da ga ni strah v tem, ko se njegovega sovražnika glava poslavljha od svojega trupa.

Predno sta za seboj imela poslednji ovinek, kder se začenjajo Sarajevski sadniki, že je noč svoja krila imela razprostrta nad krajino. Oblaci so se trgali: prikazovala se je modrina mogočnega oboka, posutega z migljajočimi zvezdami.

„Marjanko!“ — spregovorí starejši nočnih popotnikov in svojo roko položí tovarišu na ramo, „v imeni Kriščevem in njegove vere te prosim: ne daj se prevariti sladkim besedam, zató da se ne zamotaš v hudičevu mréžo!“

„Kaj pa meniš, brate Krstić?!“ — začudi se Marjanko, „njé ljubezen je jasna tako, kakor je solnce svitlo, nikoli se ne razkali.“

„Ali je ne ljubi tudi Džindafić-Emin-beg?“ — povpraša Krstić.

„Ljubi jo,“ — odgovorí Marjanko, „ali Emin-beg je moj pobratim. Znaj, Krstić!“ — pristavi in vstavi se, „ob tistem napadu na Sijeniškega ago, ko so ga begi spremljali na poti iz Sarajevga, kder je slavil svojo ženitvansko gostijo, o tiste priliki sem vjel Emin-bega. Trikrat je zamahnol, ali slehrni pot je njegov jatagan odletel od mojega handžara, četrtič pa mu izpodleté noge: jatagan mu je izletel iz krčevite roke, torej je — neorožen bil v mojej moći. „Slučaj je iz-

*) Čudovito je rés to, ker tudi Bošnjak govorí o zlatej Prazi in pozná jo, pa vendar Sarajevec trdi, da je še le v drugej vrsti za njegovim mestom.

Oznanila:
Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 „ „ „ „ 2krat,
4 „ „ „ „ 3krat.
Večje pismenke se plačujejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

kterega „Fremdbl.“ dobiva svoje inspiracije, in bi s tem listom vred lahko hvalili ta srečni odnos cesarjevega bivanja izven Dunaja. Pa tudi to hvaležno stvar hočemo pustiti nerabileno, in se držati samo izraza: obrohotni vladar, ker je razvidno, da ustavna stranka vladarjevo dobrohotnost zahteva samo zase in za svojo bankrotno politiko. To pa vendar že presega vse mere! Voditelji stranke, ktere ministerstvo je 15. maja 1869 položila vladarju na jezik besede: „Avstrija naj bode velika domovina, ki naj vse narode, kterikoli jezik govoré, objemlje z enako pravičnostjo, enako dobrohotnostjo“ itd., voditelji stranke, ki so cesarjevo zaupanje do zadnjega trenotka tako rabili, da denes sami ne vedo niti naprej niti nazaj, ki so z vsem polnomočjem obdarovani državo spravili v tako zmešnjavo in nestalnost, kakoršna denes v Avstriji vlada, voditelji te stranke imajo že morebiti nekoliko upanja do vladarjeve milosti, nobene pravice pa ne do njegove dobrohotnosti (wohlwollen)!

Res, to enostransko sklicavanje na cesarjevo izključljivo pristransko dobrohotnosti javno izrečeno, ni le razčlanjenje za vse narode, ki smejo vsi računati na enako vladarjevo dobrohotnost, ampak je ob enem najsijsajnejši dokaz, da so „Fremdenblatovi“ patroni zgubili ne le vse upanje, ves razum, ampak tudi vso državno sramotljivost!

Naprek.

Iz Vranjske doline. [Izv. dop.]

„Naprek!“ kriče dandanes vsi narodi. Izobraženi narodi kriče: naprek v znanosti in učenosti. Kriče danes sicer „naprek“ vsi, pa ne vsi iz enega in istega nameva. Slovenci tudi vikamo: naprek! — da doidemo druge, in da se otmemo spon naših dušnih tlačiteljev, ki so nas stoletja mučili! Nepristranska zgodovina glasno pričuje o veliki krvici, zarad ktere je naš narod zaostal. Ali nam naši nasprotniki morebiti dokazati, da ni res, da bi nas bili navlašč, hoté v nevednosti držali? Saj sami kričijo, da so Slovenci in Slovani sploh — nekultivirani. Komu pa imajo to Slovani zahvaliti nego tlačiteljem svojim, ki so jim zavirali in zapirali vsako pot do splošne omike! — Saj so imeli stoletja čas in priliko nas kultivirati — a to storili niso, ker jim ni bilo za to ne le ni mar, ampak celo všeč, da je bil Slovan nevednež, ker so po takem vsele v svoj prid delali in obračali. Če ravno tudi oni denes hinavsko kriče: Naprek! to nima tistega namena, ampak ga imajo drugi narodi pravični sami sebi in drugim. Naši „Fortschrittlerji“ imajo le name:

podvrl me, ti me nijsi.“ — vsklikne Emin; „zabodi me, hajduk, če se upaš!“ — vikne zopet in razgali si prsi; a jaz, jaz handžar zaženem od sebe, znaj. Krščić: prisegla sva si pobratimstvo — Emin-beg se je zarotil na koran, jaz pa sem prisegel na Kriščeve rane in na presv. Trojico.“

Zato je založeni Emin-beg tako nenadoma izginol iz našega tabora, — oméni Krščić.

„Da, prav zato,“ — potrdi Marjanko, „ali mojega razodjetja ne povедi nobenemu našim ljudim, tudi očetu ne, niti materi, in ali želiš, da ti razodenem se nekaj? — Pobratila sva se, pak nejsva znala, da je obema srčno svobodo opekle Fatiminih očij solnce. Lani sem jo videl prvi pot, a duša se mi je zameknila vamo. Toda dosti to: jaz sem ljubil, begova hči je ljubila — hajduka. Nekega večera, drevesa so se že otresala, srečam Emin-a pri kiosku njegovega očeta; oba zgrabiha za orožje, ali predno sva z grehom razkalila pobratimstvo, spometiva se — in oba sva čakala Fatime, Napósled pride; oba sva stopila pré-njo, da si odbere, kterege naju rajša; dejala sva, ker sva pobratima, da tega ne smeja sama določiti z orožjem. Dolgo časa je premisljivala, napósled je meni splavala v naročje, a Emin, otrli si je solzo v očesu, objel me in odšel. Kako blagodejen je moj Emin!“ — vikne vshičen, „potlej se nij več približal Fatimi, vselej je z daleč bil njé varuh, nje stražnik ob mojej navzočnosti.“

(Dalje prih.)

naprej še s tlačenjem in hegemonijo, naprej še v tistem duhu, ki nas je navdajal do sedaj, da smo gospodarji čez druge. Na videz bi radi „Fortschritt“ duševni nosili, ali namen pravični oskrunjavajo, ter le tistem dadó živeti, kteri se prekrsti, da je kri in meso njih krv in mesa — da je njih političen brat, enega ducha in enega mnenja. — Ali so že naši hegemonisti mislili v resnici kedaj na napredek občega ljudskega blagra? Nikdar in nikoli ne! Fakt dobročinstva manjka, keter bi vendar v tako dolgem času bili lahko cele kopice nakladali. Ali so zdaj menda kar na enkrat tako milostljivi postali, da nam hočejo iz svoje sklede jesti dati? — To je prazno! Ker njih domišljeni „Fortschritt“ obstaja le v tem, če kdo zna z njimi toliko po nemško ali laško kalabuštrati, da zna slovensko narodnost in blage domoljube obirati! — Ali samo z govorjenjem še naše ljudstvo, naše kmečko gospodarstvo ne bo obogatelo: — saj poznamo marsikterega fakina, ki zna prav točno nemško govoriti, a je le postopač, ker se ni učil marljivega poslovanja; morebiti ravno zato, ker zna toji jezik, je zapustil domači posel, se je visok zdel — se hotel lahkejše preživeti — in je pri tem postal dangubež; ko bi ne zнал druga nego domači jezik, brž da bi bil ostal tudi pri domačem poslu, bi bil komaral — dobil morebiti modre gospodarske, rokodelske, obrtniške spise, podučljive knjige v roke, bi bil postal vrl mož kmetovalec, gospodar itd. in bi če ravno pri majhnem imetju bil pošten in srečen človek! — Saj smo imeli preveliko let šole po kopitú in želji naših „Fortschrittlerjev“, žaloboše! — in kaj so nam hasnile? to da smo ostali na cedilu na abecedarski klopi, to, da še zdaj sami sploh kričijo, da smo Slovenci neomikani. Ali ne obsodijo sami sebe, svoje djanje in naredbe? in tako bozmerom do tiste dobe, da se naše ljudske šole ustrojijo na čisto narodni, naravni podlagi, na kakoršni so šole vseh drugih prosvetljenih narodov ustanovljene. Brž da Dunajčani potrebujo francozki jezik ravno toliko kakor mi iz Vranjske doline nemški, in zakaj ni v dunajskih abecednih šolah francozki jesik „Unterrichtssprache“ ali saj že z abecednikom „obligaten predmet“! — Ali mar ni ovi narod izobražen in ista dežela srečna, kjer cvetó obrtnija in gospodarstvo! — Naši hegemoni bi pa iz naših šolarjev si pripravili radi le same winkelschreibarje in dinnanarje! — Skrbijo le za kakih 10 glav od 1000 šolarjev, ki bodo kaki posvetnjaki — „kramarji“ ali „arme Reisenderji“ — postali. — Naše poljedelstvo in naše domače rokodelstvo potrebuje toliko moči, da se vsi naši rojaki lahko na domači zemlji redé in preskrbě, ako so marljivi in umni. Sploh pa se pri gospodarstvu, rokodelstvu in obrtniji ne gleda na to, kako kdo zna tujé jezike govoriti, ampak kako kdo zna delati: če zna čevljarski pomagalec 10 jezikov govoriti, pa ne zna še škornjev podšiti — za mojo glavo! da ga bo mojster kmalu spodil — in on bo z 10 jezik se z gladom vojskoval!

(Konec prih.)

let in še danes se ni storil prvi korak, akoravno bi v Ljubljani dosti laže šlo, kakor v Mariboru; glede novcev bi se dala ravno pri Slov. Matici napraviti dobra kupčija, ker bi gotovo dajal kapital više obresti, nego stará hiša na Bregu, ki se bode morala vedno le popravljati in vendar nikdar popravljena ne bude. Strelišče bi se dobilo denes prav za nizko ceno; in kako lepa narodna tiskarnica bi se dala napraviti onda! Državni naši poslanci študirajo že cele tri leta na Dunaji višo politiko, gotovo so se že kaj naučili; vprašali bi torej te naše državne študente, kaj vendar je vzrok tacim žalostnim prikaznim!

V deželnih bolnic, kjer si g. dr. Keesbacher opeče najmenj vsake kvatre enkrat svoje doktorske prste, se je pripetila zadnji teden zopet jako žalostna dogodba, dogodba, ki se ne dá nikakor opravičiti. Nek hudodelnik, ki je bil še lansko leto obsojen zarad požiganja v šestletno ječo, se je mislil oprostiti s tem, da je zatajil zdravo pamet. Prišel je v norišnico — v roke dr. Keesbacherju, kteri ga je tudi za norega spoznal, a pozneje malokrat še pogledal. Ker je zviti jetnik menda vedel, kak tič je dr. Keesbacher, jame se mu hliniti ter ga prositi, naj ga pusti iz sobe, češ, da je že okreval itd. — To se zgodi in ko pride enkrat pozno v večer simulant v stražnikovo sobo, vsede se tik njega. Stražnik, ki se ni nadejal nič budega, je ravno nekaj šival in se tudi ni dal motiti v svojem poslu; pa na enkrat ga jame hudodelnik mahati po glavi z mesarico, ktero si je prinesel s sabo pod suknjo, tako hudo, da je vsega razmesaril; ljudje, ki so prihiteli na pomoč, rešili so ga iz rok hudobnežu, a zdaj čaka v velicih bolečinah smrti na postelji. Če je kterikrat študiral dr. Keesbacher psihijatrijo, če ima spričevala zmožnosti za tak posel, kakor ga opravlja zdaj v naši bolnici, ali če je bil kterikrat morda že sam pod ključem v sobi blažnih, tega ne vem; toliko pa smem trditi, da bi se taki in enaki škandali ne godili nikdar, kakor se god ravno v njegovih oddelkih, ko bi g. „irrenarzt“ porabil za svoj dobro plačani posel toliko časa, kakor ga portanta za Tagblattove uvodne članke in druge neslane notice. Naj imenuje Tagbl. dr. Keesbacherja „einen geschickten, praktischen, beliebten artzt“ itd., ako mu draga, saj beseda ni konj; mi ostanemo vendar pri svojem mnenju: facta loquuntur!

Od Sotle 26. marca [Izv. dop.]*) Še ni dolgo tega, kar se je pri neki priložnosti več slovenskih rodoljubov duhovnega in svetnega stanu v prijaznem kraji za Sotlo na Štajarskem zbralo, ki so vladiki Strossmayer-ju sledēč zaupnico poslali:

Prevzišeni, prečastiti, milostivi gospod vladika!

Dika naša! Zvezda slavjanstva! Zarja jugoslovjanstva! Kako da Vam mi Slovenci spoštovanje svoje vredno in ednodušno pokažemo?

Namen našega preponižnega počastenja do Vas je ta, da tudi mi Slovenci, videči delovanje Vaše ne samo za vero, ampak tudi za slovanstvo, Vam iskreno in gorečo zahvalo s tem izrazujemo ter se Vaši podpori izročujemo in Vašemu mogočnemu zagovorništvu priporočujemō.

Iz teh malih vrstic prejmite izraz hvaležnosti Vaših preksotelskih spoštovalcev.

Zivila nada bolje bodočnosti! Svetila zarja Slavjanstva! (Sledē podpisi.)

Iz Prage, 27. marca. [Izv. dop.] Padcu ministra Giskra se tukaj pripisujejo važni nastopki. „Nar. Listy“ pišejo: „Odstop dr. Giske pomeni spremembo državne ustave.“ — Ker se razлага tako, je imenitno, da se ravno v tem hipu češki listi („mlajše“ in „stare“ stranke) obračajo k Magjarom. „Politik“ prinaša članek: „naše razmere k ogerski vladui stranki“ — v katerem od Magjarov v imenu češkega naroda zahteva objektivnost in neutralnost v reševanji cisaljtskih ustavnih zmešnjav. Isto tako se je „Narodnim Listom“ potrebno zdelo v očigled Giskrinega odstopa Magjarom nasproti zatrdiriti, da češki narod dualistične pogodbe iz leta 1867. ne bode podiral, da so zanj nedotekljive. Več Magjari od nas ne morejo tirjati. Ob enem jim ta list pred oči postavlja, kako je njim samim v interesu, da se obnovi češka krona. — Ta prikazen je zanimljiva in kaže, da

*) Lepo prosimo.

Vredn.

so Čehi res mrzlo preračunajoči, dobri politiki. Trenutek je važen, ministerstvo nima podpore, ustavoverci so v obupanji. Upanje do zmage je veliko. Leta edini Magjari morejo v propad letečo ustavo še obstreči. To je beseda českih listov do Magjarov rečena ob pravem času. Ali bo tudi kaj izdala? To bomo v kratkem skusili.

Iz Gorice, 24. marca. [Izv. dop.] (Verdenberški zavod — njegov vodja). — Že „Domovina“ je bila naznana, da se je kupilo za dijake verdenberškega zavoda drugo stanovanje. Ker se je moralno pa vse z novič predelati, se je zavod še le začetkom leta v to stanovanje preselil. Z novim stanovanjem je zavod dobil tudi drugega vodja, katerga dnevni red in pa sodbo o slovenskih časnikih hočem na kratko razjasniti. Novi vodja je gospod M., učitelj verstva na tukajšnji normalki, mož, ki je sicer spoštovanja vreden, za sedanji čas je pa preoster in preresen, kar se iz njegovega dnevnega reda lahko vidi. Tega pustim pa na strani in hočem le toliko omeniti, da ga je menda zato tako vredil, da ostaja dijakom premalo časa za učenje, ter preidem precej k njegovi drugi lastnosti, namreč kako modro on o slovenskih časnikih sudi. Pa ne, da bi kdo mislil, da bom bog ve kakšne govore o slov. časnikih pisal, ker tacih gosp. M. še nikdar govoril ni, ampak le en izgled hočem o tej njegovi kritiki navesti. Prigodilo se je v začetku leta, da gospod M. enemu izmed svojih odgovorcev „Slov. Narod“ v rokah zapazi. Hitro skoči k dijaku in mu reče list v roke vzemši: „Narod“ ni sicer pohujljiv, pa vendar ga ni treba brati, ker je preveč puntarski, in ker imamo drugih boljših časnikov.“ Zdaj mora biti M. razsodba že vsacemu jasna, da se pa gospod vodja po tej razsodbi ravna, se lahko vidi iz sledeče prigodbe: Prve dni tega meseca prinese gospod M. celo breme časnikov v sobo in jih na zato pripravljeno polico postavi rekoč: „Fantje! tukaj sem vam tudi nekoliko časnikov pripravil, ktere lahko prebivali, (misli si) drugih pa ne smete še pogledati.“ Pa marsikdo bi rad zvedel, kakšne liste je gospod vodja dijakom priskrbel. Dragi bralec le v sobo stopi, pa se ti sledeči napis iz police zablišče: Novice, Gospodarski list, Unitá catolica, Speranza, Volksfreund pa Danica; ali „Slov. Naroda“, po katerem dijaci najbolj hrepene, ne najdeš, če tudi celo stanovanje preiščeš. Pa naj bo v imenu božjem, ali jaz bi gospoda vodjo vprašal, iz kakšnih vzrokov on „Slov. Narod“ puntarski imenuje? Gotovo zato, ker nevstrašeno zahteva narodove pravice. Dobro! pri vas gospod M. je torej vsak tisti človek, ki se za svoje pravice poteguje, puntarski.* Škoda res, da „Domovina“ več neizbaja, vi bi bili gotovo vsakemu dijaku en iztis naročili, pa — mortuos plango.

Politični razgled.

Giskra je od cesarja dobil svoje odpuščenje. Zdaj ugibljejo kdo bo na njegovo mesto prišel. Čudni možje se imenujejo: Banhans, Herbst, Vaser (pravosodje namesto Hrbsta, ki bi notranje prevzel) itd. Nekteri listi pa govoré, da bi utegnilo celo ministerstvo razpolozeno biti in bode Beust, popustivši začasno svoje državno kancelarstvo, zopet postal minister notranjih zadev in sestavil ministerstvo, ki bo naredilo mir in poravnjanje s slovansko in državopravno opozicijo.

V državnem zboru je posvetovanje proračunu za l. 1870 dokončano. Za učilne zadeve je

*) Skušnja z g. M.—om ni nova. Že Börne je pisal: „Predno se ktera doba na pot pripravlja in poda, vselej pred seboj pošte ljudi, ki naj je tabor umerijo. Ako bi ljudje puščali te posiance hoditi svojim potom, ako bi za njimi hodi in jih opazovali, hitro bi zvedeli, kam jo bo doba krenila. A to se ne zgodi. Te predhodnike svet imenuje: rogovileže, zapeljive, sanjače (po M—ovo: puntarje), in jih siloma ovira. A čas se vendar naprej pomici s svojo drhalijo in ker nič pripravljenega in predjenega ne najde, poiše si stanovanje, kjer se mu zalubi, in več vzame in pokonča, kakor sam potrebuje in tirja.“ Ali nas bo g. M. umel ali ne, to nam vse eno, mi njega umemo!

Vredna.

državni zbor stroške zvišal za 93.096 gld. Ker ni drugje skoro nič zbrisal, bode minister Brestel še eno težavo več imel. — Cesar je baje dovolil, da se državemu zboru predloži postava, kako bode za silo neposredno v državni zbor voliti.

Hrvaški deželni „sabor“ ima biti baje na 20. aprila sklican.

Iz Belgrada se v „Osten“ piše: Za prihodnjo skupščino (zbornico narodnih zastopnikov) je pripravljen predlog liberalne tiskovne postave, in osnova postave o ministerski odgovornosti. Tudi bode skupščini nasvetovano dovoliti ustanovljenje više kmetijske sole. —

V Rumuniji daje cerkveno vprašanje, rumunski „konkordat“, povod novim razprtijam. Prejšni pregnani knjez Kuza je bil namreč rumunsko (pravoslavno) cerkev osvobodil od vpljiva carigradskega patrijarha. Zdanji knjez pak hoče rumunsko cerkev zopet „stambulskemu papežu“ podvreči. Zoper to se upira posebno radikalna, veliko-romanska stranka in se to porablja zoper vlado in knjeza.

V zgornji Italiji, v Paviji, Piacenci, Bolonji, so bili zadnje dni revolucionarni hrupi. Na več krajin je tekla kri. Sumi se, da tiči za temi agitacijami stari Mazzini. Klici: živila republika, smrt kraljestvu! — značilo to gibanje dovolj.

Iz Rima se v „A. Allg. Ztg.“ telegrafira: Škof Štrosmajer je v koncilu izrekel, da se nov verski nauk (menda papeževa nezmotljivost) ne more brez moraličnega soglasja vsega škofovstva določiti. Zavoljo tega je bil od prvosednika med strašnim hrumom prisiljen govornišče zapustiti. — Čez velikonočne praznike so vsi škofovi dobili 14 dni odpusta.

O ruski politiki gledé vzhoda prinaša „Golos“ članek, kijasno omeče misel onih, kteri Rusiji prisujejo voljo svoje meje in gospodstvo naravnost črez vse slovanske dežele in črez Carigrad raztegniti. „Golos“ piše: Nobeni državi ni menj potreba svojih mej raztegniti nego Rusiji. Kdo naj v Carigradu vlada to je Rusija malo mar; da le Turek, ki pravoslavno krščanstvo preganja, ne bode. Ali pravoslaven knjez mora biti.“ —

Razne stvari.

—k (Rechbauer in Toman.) Od našega dopisnika smo dobili sledeče pojasnilo: Kar sem Vam dopisal o Rechbauerovih besedah zastran Tomanovih zvez in slovenskih poslancev, pravil mi je glasovit federalist iz Dunaja, na kterega sem po naključbi v Celovcu zadel, ki mi je pa že zdavnaj znan kot poštenjak. On je sam slišal novico iz ust državnega poslanca. Zarad tega sem v dopisu omenil, da se dá dokazati. Rechbauer preklicuje le to, kar sem jaz v „Slov. Narodu“ pisal, dopis o isti stvari iz Dunaja v Politiki pa ne, ergo je to res, kar „Politik“ piše. Bržkone si nisem razgovor omenjenega federalista od besedice do besedice zapomnil ali jedro mojega dopisa je gola resnica. Toraj samo malovažna pomota je dala dr. Rechbauer povod cel moj dopis preklicati. Jedro mojega dopisa v „Slov. Narodu“ je tisto, kakor v dopisu Politike iz Dunaja, namreč, da so slovenski državni poslanci žugali s Tomanovim in svojim izstopom, ako se Petrinov predlog ne izroči resolucijskemu odseku, da se je to povedalo dr. Rechbaueru in da je dr. Rechbauer na to odgovoril: „če nima stvar nič drugega na sebi kakor žuganje dr. Tomanu, slov. poslanci gotovo ne bodo izstopili, dr. Tomanove zvezne so dobró znane.“

Naj pa g. dr. Rechbauer to prekliče, ako je kos. To zdaj vemo, da dunajski gospodje poznajo pot preklicanja — argumentum a contrario — če pa samo to preklicujejo, da niso bili vsi slov. poslanci priče Rechbauerovih besed, to pa ne, kar „Politik“ piše o molevanju ministerskega mameluka in Rechbauerovem odgovoru, nam sami izročijo dokaz. Da so vsi slov. poslanci pred dr. Rechbauera stopili, da jih je ta božal in svoje ljube imenoval, to malovažno pomoto sam rad prekličem; trdim pa še zmirom da je dr. Rechbauer zgoraj omenjene besede izustil nasproti slov. poslancu.

Mogoče, da ga dr. Rechbauer ima za nemškega poslanca. V tem se pa on moti, kar mu prizanesem; kajti dotedi poslanec ima napako, da se šteje med Nemce, čeravno je rojen Slovenec in čeravno Slovence zastopa ali bi vsaj imel zastopati. Ta poslanec ni dr. Klun ali kakšen drugi poslanec, na kterega se je menda sumilo, ampak on je iz sosedne dežele. Kakšne so Tomanove zvezze nisem razlagal. Po mojem dopisu bi sodil, da so zvezze z drž. poslanci, od katerih se ne more ločiti. Ako pa slov. drž. poslanci s tem niso zadovoljni, jim prav rad pritrdim, da je dr. Rechbauer še druge zvezze imel v mislih. Vendar predznam se vprašati, kaj s takim popravkom dosežejo. Zrno ostane zrno, od ktere strani ga pogledaš, čeravno ima poeni plati prez, po drugi hrbet. Sicer pa slov. poslanci so še vedno na Dunaji in molčé tičijo za kotom — et facta loquuntur.

* (Krivavest). „Zukunft“ ne umeča naših sporočil, je nemškemu svetu razglasila, da se ima okrožna sodnija za kazen preseliti iz Celja v Maribor, ker v Celji „Slov. Narod“ ni bil obsojen. To je čisto nerensnično. Tudi ako Maribor dobi svojo okrožno sodnijo, ostane enako sodišče tudi v Celji. O kazni je torej tako malo govora, kakor o novem kranjskem mestu „Eisenstadt“, o katerem ve „Zukunft“ poročati po „Slov. Nar“, ki je nekaj pisal o Železnikih — Eisnern.

Z. (Umril je te dni stari Juri Bor nemisa,) nekdaj imeniten hrvaški plemenitaš stare košarne, kakor siromak v bolnici v Zagrebu od vsega sveta zapuščen. Bil je v mladosti, kar se telesne lepoti tiče krasen mož in znan po vsem Hrvaškem; pred 1848. letom je spadal k národní ilirski stranki in je 48. leta kakor polkovnik peljal Brdovčake in Stubičane čez Dravo proti Magjarom. Pozneje je po mnogih romantičnih in neromantičnih dogodkih vse premoženje zapravil in se je zadnjih 10 let po Hrvaškem kakor korteš za Madjarone okoli klatil.

* (Dr. Gregor Krek), marljivi naš rojak, je bil od Njegovega Veličastva v Pešti potrjen za izrednega profesorja slovenskega slovstva na vseučilišči graškem. S tem se je ustreglo dolgo čuteni potrebi. Novopotrjenemu g. profesorju damo iz vsega srca živahan: „Na zdar!“ na pot.

* (Staršešte) leta 1848 in 1849 se bodo za davke sprejemale do zadnjega aprila pri vseh davkarjih. Pa tudi kasneje, dokler jih bode še kaj, se bodo zamenjevale za polnoveljavne, toda samo pri centralni kasi na Dunaji. Po najnovejših poročilih ostanejo veljavne celo do septembra meseca.

Z. (Baron Rauch in „Zatočnikova“ pravda). Iz Zagreba se nam piše: Pravda z „Zatočnikom“ zaradi lonjskega polja ne gre nič kaj po Rauchove volji, auditorji v granici si ne dado od Rauha in od g. Sučiča (starega odvetnika cele Rauchove hiše) narekovati, kdo naj pravdo izgubi in kako naj bo obsojen taj ali oni, kakor delajo hrvaški purani, vulgo uradniki. Ako ne bo „Zatočnik“ obsojen, kakor se sedaj iz vsega vidi, bo Rauh pred vsem svestom kakor največi lopov in slepar kompromitiran.

Listnica vredništva.

G. v Zgbu.: Po taki demonstraciji bi dobila stvar še bolj politično lice. Zagrebškim bi bržkone, našim in celjskim gotovo škodovala. Ne mogel bi prezveti odgovornosti za tak svet, ki se mi dozdeva nepraktičen.

G. Č. VIII. v Lj.: V tej obliki le kot inserat in še to ne radi, ker nam je g. pisatelj sam najboljji porok, da razdaljenje ni bilo nameravano, da so torej poslušalci morali gotovo krivo imeti in potem umenji ravnati. To opravičevanje bode umelo brez dvombe nasproten vspeh, kakor ga nameravate. Najbolje je, da se reč ne meša več, temuč pozabimo.

Dunajska borsa 28. marca

Enotni drž. dolg v bankovcih	61 fl. 40 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov.	— " — "
Enotni drž. dolg v srebru	71 " 25 "
1860 drž. posojilo	98 " 90 "
Akcije narod. banke	725 " — "
Kreditne akcije	289 " — "
London	124 " 10 "
Srebro	121 " 25 "
Cekini	5 " 85 "

Sreča cvete v vinogradu!

250.000 m.

znaša glavni dobitek od sl. državne vlade dovoljenega in garantiranega

denarnega žrebanja.

28.900 dobitkov se bo v malih mesecih gotovo daločilo, med temi so glavni dobitki po 250.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000, 8000, 6000, 21krat 5000, 39krat 3000, 126krat 2000, 206krat 1000, i. t. d.

Prihodnji dobitki se bodo uradno potegnili že 20. aprila in velja

1 celo izvirna državna srečka le f. 4 —
1 pol " " f. 2 —
1 cetr " " f. 1 —

ako se mi pošilja denar v avstrijskih bankovih.

Vsakdo dobode izvirne državne srečke sam v roke in je država postavila najbolja poroštva, da se bodo dobitki izplačali.

Vsa naročila bomo takoj največjo pažnostjo izvršili, prideli uradne črteže in dajemo vsakojaka izpovedanje brezplačno. Po dovršenem žrebanju se bode zanesljivo poslali vsem deležnikom uradna lista in pa dobitki.

Žrebanje teh veličastnih kapitaljskih sreč se bo v kratkem vršilo in ker bo bržkone mnogo deležnikov, naj se izvoli brž ko brž neposredno namebrniti, kdor želi srečke pod gesmom „Sreča cvete v vinogradu“ iz moje kupčije dobiti.

J. Weinberg junior,

Staatseffectenhandlung, Hohe Bleichen Nr. 29 in Hamburg. (2)

Dr. J. R. Razlag,

do sedaj odvetnik (advokat) v Brežicah,
se je preselil v

Ljubljano,

kjer ima na starem trgu, št. 168, tik železnega mosta svojo odvetniško pisarno.

(9)

Izobražen Slovenc,
kteremu bi se moglo zaupati vsaj predstavljanje iz nemščine in iz slovenskih jezikov in pa korektura, najde stalno delo in zmožnostim primerno plačo pri ljušči izvolijo poslati.

V Redništvu „Sl. NARODA“,
na katero naj se dotiče ponudbe čem preje tem
ljubše izvolijo poslati.

A. Tomšič,
vrednik.

50—60 vaganov

srekonege (himmeltau)

je po prav nizki ceni na prodaj pri najemništvu posestva

Rogača (Gutspachtung Rogeis)
poleg Maribora. (1)

Zahvala in priporočilo.

Čast mi je s tem svojo ečitno zahvalo izreči za zaupanje, kero so mi dozdaj skazavale mnoge srenje in velečastiti župni uradi, kero sem tudi znal ceniti in sem nove zvoničke z ravno isto vestnostjo in pozrtljivostjo izdelaval, kakor jih s bakrom, cinkom in kositarjem pokrival pa tudi stare prebarval.

Ob enem se priporočam slavnim srenjam in prečastitim župnim uradom in prosim, naj mištudi v prihodnje svoje zaupanje darujejo.

Vsled mojih mnogoletnih skušenj in temeljiti znlosti, posebno pa vsled posebne ljubezni do takih stavbarskih del, kakor tudi zarad prikladnih, za obdravjanje nakupljenih priprav mi je mogoče vsako delo hitro in po ceni izvršiti.

Moje prizadevanje bode zmerom zlasti tje merilo, da si s poštenostjo, dobrim in zanesljivim delom Vaše zaupanje zadobim še v veči meri.

F. Kašperič,
špenglars v Mariboru. (1)

Slovanski zvonik, ki vemo se jaz.

Wehler & Wilson od 70 f. počeniš.

ZALOGA pravih amerikanskih mašin za šivanje

od
El. Howe-a
in
Wheler
&
Wilson-a
za
krojače,
črevljarije in
dom. rabe.

potem ročne mašine
z veriženjem in dvojnimi prešivanjem.

Uk je brez plače.
J. LEEB,
krojaški mojster na graščinskem trgu
v Mariboru. (3)

Plačuje se tudi v obrokih.

Kočna misina od 22 l. počeniš.

Edina zaloga najnovejših znajdeb.

(1) **Svarilo.** Po meni v kupčijo spravljena „Pasta Pompadour“, ki je kot izvrstna skokoma našla obče priznanje, nekoliko časa neke firme ponarejajo, naj torej p. n. občinstvo zve, da se edino prava izvirna obrazna pasta dobiva le pri podpisanim. Ona hitro vse odpravi spuščaje na obrazu, sajceve, pege, sinje, sploh ohranjuje, olepuje in mladi obraz. Piskere po gl. 1.50.

Vse je mogoče. Kdo bi bil prej vrije, da se bo znašlo, kako oko varovati pri vtikanji nit in iglo; s prostim prav umnim orodjem se je posrečilo, da more slabo oko tudi v mraku v najteno iglo lahko vdeti nit, in velja ta strojček s podukom le 25 kr.

Zobje ne bolé več. Vsak zobobol izvirajoč iz reume ali prehlada se mahoma ozdravi z novimi berolinškimi zobnimi kapljami. Poroštvo tako gotovo, da se vrne denar, ko bi kapljje ne ponagajale. 1 flaon s podukom 80 kr.

Politur-Pasta. Neprecenljiv domač pomoček, s katerim vsakdo lahko zastarel ali oslepelo pobiščito itd. prelepo politira. Skatljica s podukom za celo garnituro 80 kr.

Snažilna krogla za srebro (putz-kugel), izvrsten pomoček ponoviti in osnažiti oslepeli kovinske predmete. Nepogrešljivo za zlatarje in srebrarje, po 5 kr.

Regulator za vse ure je regulirana solnčna ura s komposom, vsacemu priporočljiva, ker se po njej gotovo vsaka mehanična ura dà vrediti; fino po 25 kr.

Stupa za pranje. S te štupo si prihraniš čas, delo in denar, zlasti pa se perilo bolj varuje, kakor sicer. Funti paket po 22 kr.

Amerikanske patentirane zavarovalne ključnice, izvrstno delane, proti vsacemu lomastu, manje po 30, 40, 50 kr., večje po 70, 90 kr. 1 gl. 2 ključama po 1 gl.; k popotnim torbam po 25, 40—50 kr.

Praktični so ostrogi za hlače, ki pri slabem vremenu hlače branijo omadeževanja, par po 10 kr.

Angležke škarje iz najboljega jekla, različne vrste različno po 20, 25, 30, 35—45 kr., verižica 10 kr.

Prav koristne novo mašinske olovke, brez sitnega ostrenja, tudi se špice ne lomijo: v les vdelane po 10 kr., v kost po 15 kr., s peresnimi ročnikom in nožem 90 kr.; potrebna tekočina za 3 mesece 10 kr. Kos unioniradigumi za svinec in tinto 5 kr.

Nog ne premakati je vsacemu svetovati. S pomočjo izvrstne Metzgerjeve apreture za usnje, ki dela usnje mehko in nepremakljivo, tako da se tudi še dolgo nošeni črevlji ne premočijo, najbolje se doseže ta namen. 1 flaon po 60 kr.

Najnovejše Ligroine-žepno netilo, najrabljivejše te vrste, tudi za nekadive priporočljivo; v nježni mali obliku navadne netilnice je zvezzano z lampo, ki ima za 1 uro netila, da je pri čestih prilikah luč hitro pri rokah. Cena zato tako nizka, da se bolj razširijo. Po 50 kr.

Perzijsko barvilo za lase, s katerim se mahoma sivi lasje ali rujavo ali črno pobarvajo; ob enem ohranjuje naravno čvrstost. Ono je iz zelišč in vse neškodljivo. Karton s podukom 2 goldinarje.

Ceno vseh svojih stvari naznjam brezplačno in pošljam zapisnik na dom.

Ob enem prebivalce na deželi opominjam na moj komisijski oddelek, ki je edina kupčija te vrste, kjer se najmanjše in največje, naj bo ktere kupčije koli, hitro in po ceni oskrbi, torej se priporoča obilnim naročilom.

Prva avstrijska komisijska kupčija A. Friedman na Dunaji, Praterstrasse 26.